C/2025/3981

20.8.2025

NÕUKOGU SOOVITUS,

8. juuli 2025,

mis käsitleb Iirimaa majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

(C/2025/3981)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97, ([1]) eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

Üldised märkused

(1) Määruses (EL) 2024/1263, mis jõustus 30. aprillil 2024, on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärke; raamistik peaks reformide ja investeeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust ning ennetama valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas ELi toimimise lepingus sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitused ja jälgitakse nende rakendamist. Määrusega edendatakse ka riikide vastutust oma eelarvepoliitika eest ning rõhutatakse selle poliitika keskpikka perspektiivi ja tagatakse nõuete tõhusam ja sidusam täitmine. Iga liikmesriik peab esitama nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava, mis sisaldab tema eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning mis on koostatud kas neljaks või viieks aastaks sõltuvalt riigisisese seadusandliku tsükli pikkusest. Neis kavades sisalduv netokulude ([2]) kava peab vastama määruse nõuetele, sealhulgas nõudele hoida valitsemissektori võlg usutavas langustrendis või viia see usutavasse langustrendi kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning nõudele viia valitsemissektori eelarve puudujääk keskpika perioodi jooksul allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse viia ellu asjakohased reformid ja teha asjakohased investeeringud vastavalt määruses sätestatud kriteeriumidele.

([1]) ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Netokulu, nagu see on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktis 2: „netokulu“ – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud; ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed; iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga; iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks; v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

(2) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, ([3]) millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide elluviimiseks ja investeeringute tegemiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta prioriteetidega soodustab taaste- ja vastupidavusrahastu majanduslikku ja sotsiaalset taastumist ning tõukab samas tagant kestlikke reforme ja investeeringuid, edendades eelkõige rohe- ja digipööret ning muutes liikmesriikide majanduse vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ning toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(3) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435 ([4]) (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on järk-järgult kaotada liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada ühtlasi taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Iirimaa lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

(4) Iirimaa esitas 28. mail 2021 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 19 ja määruse V lisas esitatud hindamissuunistega hindas komisjon Iirimaa taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust. Nõukogu võttis 8. septembril 2021 vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Iirimaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang; ([5]) rakendusotsust muudeti kõnealuse määruse artikli 18 lõike 2 alusel 8. detsembril 2023, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimumsummat, ([6]) ja 21. juunil 2024, et lisada REPowerEU peatükk ([7]). Osamaksete tegemine sõltub sellest, kas komisjon võtab määruse artikli 24 lõike 5 alusel vastu otsuse, milles sedastatakse, et Iirimaa on rahuldavalt saavutanud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav saavutamine eeldab, et sama reformi või investeeringu puhul varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(5) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni soovituse põhjal vastu soovituse, millega kiidetakse heaks Iirimaa riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ([8]). Eelarve- ja struktuurikava esitati kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 11 ja artikli 36 lõike 1 punktiga a, see hõlmab ajavahemikku 2025–2029 ja selles kehtestatakse netokulude maksimaalse kasvumäära kujul eelarvepiirang neljaks aastaks.

(6) Komisjon võttis 26. novembril 2024 vastu arvamuse Iirimaa 2025. aasta eelarvekava kohta. Samal kuupäeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2025. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Iirimaad ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2025. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovituse ([9]) vastu 13. mail 2025 ja ühise tööhõivearuande 10. märtsil 2025.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Nõukogu 8. septembri 2021. aasta rakendusotsus, millega kiidetakse heaks Iirimaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 11046/2021).

([6]) Nõukogu 8. detsembri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse 8. septembri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Iirimaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 15965/2023).

([7]) Nõukogu 21. juuni 2024. aasta rakendusotsus, millega muudetakse 8. septembri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Iirimaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 10262/2024).

([8]) Nõukogu soovitus, 21. jaanuar 2025, millega kiidetakse heaks Iirimaa riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/667, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

([9]) Nõukogu 13. mai 2025. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal ELi üleilmset konkurentsivõimet. Selles on kindlaks määratud kolm tegevusvaldkonda, mis on kestliku majanduskasvu tagamiseks üliolulised: i) innovatsioon; ii) süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime ning iii) julgeolek. Innovatsioonilõhe kaotamiseks kavatseb EL edendada tööstusinnovatsiooni, toetada idufirmade kasvu selliste algatuste kaudu nagu ELi idu- ja kasvufirmade strateegia, ning soodustada kõrgtehnoloogia, näiteks tehisintellekti ja kvantarvutuse kasutuselevõttu. Selleks et muuta majandus keskkonnasäästlikumaks, on komisjon koostanud taskukohast energiat käsitleva tervikliku tegevuskava ja puhta tööstuse kokkuleppe, millega tagatakse, et üleminek puhtale energiale on kulutõhus ja konkurentsisõbralik (eeskätt suure energiakasutusega sektorites) ning aitab kiirendada majanduskasvu. Liigse sõltuvuse vähendamiseks ja julgeoleku suurendamiseks on liit võtnud kohustuse tugevdada üleilmseid kaubanduspartnerlusi, mitmekesistada tarneahelaid ning tagada juurdepääs kriitilisele toormele ja puhastele energiaallikatele. Neid prioriteete toetatakse horisontaalsete tugisüsteemide, nimelt õigusnormide lihtsustamise, ühtse turu süvendamise, konkurentsivõime rahastamise ning hoiuste ja investeeringute liidu loomise, oskuste ja kvaliteetsete töökohtade edendamise ning ELi poliitika parema koordineerimise kaudu. Konkurentsivõime kompass on kooskõlas Euroopa poolaasta põhimõtetega, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika vastab komisjoni strateegilistele eesmärkidele, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.

(8) 2025. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng koos taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. Need riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased muudetud taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21.

(9) 2025. aasta riigipõhised soovitused hõlmavad peamisi majanduspoliitilisi probleeme, mida ei ole taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate meetmetega piisaval määral käsitletud; arvesse võetakse ka asjakohaseid probleeme, mis on kindlaks tehtud 2019.–2024. aasta riigipõhistes soovitustes.

(10) Komisjon avaldas 4. juunil 2025 Iirimaa kohta 2025. aasta riigiaruande. Selles hinnati Iirimaa edusamme asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Iirimaa on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks Iirimaa kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Iirimaa edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu 2030. aasta peamiste tööhõive, oskuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

Hinnang iga-aastasele eduaruandele

(11) Nõukogu soovitas 21. jaanuaril 2025 Iirimaal kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 5,1 % 2025. aastaks, 6,5 % 2026. aastaks, 4,9 % 2027. aastaks, 5,4 % 2028. aastaks ja 4,7 % 2029. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 15,4 %, 2026. aastal 22,8 %, 2027. aastal 28,9 %, 2028. aastal 35,8 % ja 2029. aastal 42,3 %. Iirimaa esitas 6. mail 2025 oma iga-aastase eduaruande ([10]) netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Iirimaa kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(12) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon soovitas koordineeritult aktiveerida stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi, ning Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks.

([10]) 2025. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(13) Eurostati kinnitatud andmete põhjal ([11]) suurenes Iirimaa valitsemissektori eelarve ülejääk 1,5 %-lt SKPst 2023. aastal 4,3 %-le SKPst 2024. aastal, samal ajal kui valitsemissektori võlg langes 43,3 %-lt SKPst 2023. aasta lõpus 40,9 %-le SKPst 2024. aasta lõpus. Komisjoni arvutuste kohaselt osutavad need muutused sellele, et netokulude kasvumäär oli 2024. aastal 8,2 %. Iirimaa on oma iga-aastases eduaruandes hinnanud netokulude kasvuks 2024. aastal 8,0 %. Komisjoni prognooside kohaselt oli eelarvepoliitika, ([12]) mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2024. aastal üldjoontes neutraalne.

(14) Vastavalt iga-aastasele eduaruandele on SKP reaalkasv Iirimaa eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt 2025. aastal 4,1 % ja 2026. aastal 3,4 %, samas kui tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon peaks nii 2025. kui ka 2026. aastal olema 2,1 %. Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2025. aastal 3,4 % ja 2026. aastal 2,5 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2025. aastal 1,6 % ja 2026. aastal 1,4 %.

(15) Iga-aastases eduaruandes on prognoositud, et valitsemissektori eelarve ülejääk väheneb 2025. aastal 1,5 %-le SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2025. aasta lõpuks vähenema 37,7 %-le. Need suundumused osutavad netokulude 5,3 % suurusele kasvule 2025. aastal. Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarve ülejääk 2025. aastal 0,7 % SKPst. Ülejäägi vähenemine 2025. aastal kajastab peamiselt tulude kasvu aeglustumist tarbijate ja ettevõtjate ebakindluse suurenemise tõttu ning 2024. aastal saadud suure ühekordse tulu puudumist. Komisjoni arvutuste kohaselt osutavad need muutused netokulude 6,7 % suurusele kasvule 2025. aastal. Iga-aastases eduaruandes prognoositust suuremate netokulude kasvu prognoosi põhjuseks on komisjoni hinnangul suurem jooksvate kulude kasv, sealhulgas lahknevad eeldused 2025. aasta eelarves teatavaks tehtud elukalliduse paketi püsiva mõju kohta pärast 2024. aastat. Komisjoni ja Iirimaa prognoositud valitsemissektori eelarvepositsiooni erinevus tuleneb aluseks olevate makromajanduslike eelduste erinevusest ning komisjoni hinnangul kiiremast jooksvate kulude kasvust. Komisjoni hinnangul on eelarvepoliitika, mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal neutraalne. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks komisjoni prognoosi kohaselt vähenema 2025. aasta lõpuks 38,6 %-le. Valitsemissektori võla ja SKP suhte vähenemine 2025. aastal on peamiselt tingitud prognoositud valitsemissektori eelarve ülejäägist ning intressimäärade ja majanduskasvu soodsast erinevusest, mida on korrigeeritud võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni märkimisväärse erinevusega.

(16) Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2025. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatust toetusest valitsemissektori kulutusi mahus vähem kui 0,1 % SKPst (2024. aastal vähem kui 0,1 % SKPst). Taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatust toetusest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Iirimaa valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga.

(17) Valitsemissektori kaitsekulutused püsisid Iirimaal aastatel 2021–2023 stabiilselt 0,2 % juures SKPst ([13]). Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid kaitsekulutused jääma nii 2024. ja kui ka 2025. aastal samale tasemele (0,2 % SKPst). See tähendab, et võrreldes 2021. aastaga muutust ei ole.

(18) Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Iirimaa netokulud suurenema 2025. aastal 6,7 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 15,5 %. Komisjoni 2025. aasta kevadprognoosi järgi peaks Iirimaa netokulude kasv 2025. aastal olema üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, mis tähendab aastast kõrvalekallet ([14]) 0,3 % SKPst. Vaadeldes 2024. ja 2025. aastat koos, peaks netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti ületama soovitatud maksimaalset kasvumäära, mis tähendab kõrvalekallet vähem kui 0,1 % SKPst. Prognoositav kõrvalekalle ületab pisut aastase kõrvalekalde künnist 0,3 % SKPst, kuid ei ületa kumulatiivse kõrvalekalde künnist 0,6 % SKPst. Üldiselt tähendab see, et on oht kalduda kõrvale soovitatud netokulude maksimaalsest kasvumäärast, kui 2025. aasta eelarve täitmise andmed järgmisel kevadel avaldatakse.

([11]) Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2025.

([12]) Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed ning mis hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

([13]) Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel. COFOGi ja NATO määratluste metoodiliste erinevuste tõttu võivad COFOGi määratlusel põhinevad kulud erineda NATO määratlusel põhinevatest kuludest.

([14]) Alates 2026. aastast kajastatakse neid arve määruse (EL) 2024/1263 artikli 22 alusel loodud kontrollikontol.

(19) Iga-aastases eduaruandes on prognoositud, et valitsemissektori eelarve ülejääk väheneb 2026. aastal 1,0 %-le SKPst ning valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2026. aasta lõpuks 35,9 %-le. 2025. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon valitsemissektori eelarve ülejäägiks 2026. aastal 0,1 % SKPst. Ülejäägi vähenemine 2026. aastal kajastab peamiselt eeldust, et tulud kasvavad tagasihoidlikult ja kulud kasvavad jätkuvalt jõudsalt. Need suundumused osutavad netokulude 6,2 % suurusele kasvule 2026. aastal. Komisjoni hinnangul on eelarvepoliitika, mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2026. aastal üldjoontes neutraalne. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks komisjoni prognoosi kohaselt vähenema 2026. aasta lõpuks 38,2 %-le. Valitsemissektori võla suhte vähenemine SKPsse 2026. aastal kajastab peamiselt intressimäärade ja majanduskasvu soodsat erinevust, mida on korrigeeritud võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni märkimisväärse erinevusega.

Peamised poliitilised probleemid

(20) Iirimaa rahandust ohustavad märkimisväärsed riskid, kuna suur osa riigi maksutuludest saadakse suhteliselt vähestelt välisomandis olevatelt hargmaistelt ettevõtetelt. Eriti ohustatud on äriühingu tulumaksu laekumised, mis on alates 2019. aastast enam kui kahekordistunud ja olid 2024. aastal 28,1 miljardit eurot (19 % valitsemissektori tuludest). 2023. aastal jäi üle poole neist laekumistest vaid 10 suurettevõtte arvele. Lisaks on ametiasutuste hinnangul pool äriühingu tulumaksust saadavast tulust juhuslik ja väga ebakindel. Seetõttu võivad rahvusvahelised arengud, nagu muutused USA kaubandus- ja maksupoliitikas või ülemaailmses maksukeskkonnas, avaldada märkimisväärset mõju Iirimaa tulude stabiilsusele. Iirimaa tulevikufondi ning taristu-, kliima- ja loodusfondi loomise eesmärk on suunata juhuslik tulu pikemaajalistele kulueesmärkidele. Iirimaa saaks suurendada riigi rahanduse vastupidavust tuluallikate mitmekesistamise kaudu. Selleks võiks Iirimaa suurendada kapitali- ja omandimaksudest saadavat tulu, vaadata läbi maksukulutused, millega ei saavutata tulemuslikult ümberjaotamise soovitud taset või muid eesmärke, või parandada seda, kuidas maksusüsteem toetab keskkonnaeesmärke. Kulude poolel valmistab endiselt muret tervishoiusüsteemi kulutõhususe mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele. Elanikkonna vananemise tõttu peaksid Iirimaa kulutused avalikule tervishoiule suhtena SKPsse prognooside kohaselt suurenema 2070. aastaks 1,5 protsendipunkti võrra, mis on tunduvalt rohkem kui prognoositud ELi keskmine kasv 0,4 protsendipunkti. Kuna tervishoiusüsteem tugineb liiga palju kulukale haiglaravile, mida süvendab üldise esmatasandi arstiabi puudumine, on alust teha reforme, et leevendada haiglate koormust.

(21) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need peaksid aitama tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud lühikese aja jooksul on oluline taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas selle REPowerEU peatükk, tulemuslikult ellu rakendada, et suurendada rohe- ja digipöörde kaudu Iirimaa pikaajalist konkurentsivõimet ning tagada samal ajal sotsiaalne õiglus. Komisjoni teatises „Taasterahastu „NextGenerationEU“ – tee 2026. aastani“, mis võeti vastu 4. juunil 2025, selgitatakse kohaldatavat ajakava rahastu lõppemist silmas pidades, antakse liikmesriikidele suuniseid rakendamise maksimeerimiseks 31. augustiks 2026, sealhulgas selle kohta, kuidas oma taaste- ja vastupidavuskavasid veelgi ühtlustada, esitatakse peamised võimalused, mida kavade läbivaatamisel kaaluda, ning rõhutatakse, kui tähtis on hoolikas ühine kavandamine viimaste maksetaotluste esitamiseks 2026. aastal. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(22) Iirimaal on hakatud kiiremini rakendama ühtekuuluvuspoliitika programme, mis hõlmavad toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Õiglase Ülemineku Fondist (JTF) ja Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+). On oluline nende programmide kiiret rakendamist jätkata, suurendades samal ajal nende mõju kohapeal maksimumini. Iirimaa juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks, suurendades samal ajal sotsiaalset ühtekuuluvust. Samal ajal seisab Iirimaa jätkuvalt silmitsi probleemidega, sealhulgas seoses vajadusega suurendada konkurentsivõimet, eelkõige majanduslikult mahajäänud loodepiirkonnas, ning sotsiaalse ebavõrdsusega ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööturule integreerimisel. Kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikliga 18 nõutakse Iirimaalt ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamise osana, et ta vaataks iga programmi läbi, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes kindlaks

tehtud probleeme. Komisjoni 1. aprillil 2025 vastu võetud ettepanekutega ([15]) on vahehindamise tulemuste kohta hinnangu esitamise tähtaega 31. märts 2025 pikendatud. Samuti on nendega ette nähtud paindlikkusmeetmed, mis peaksid aitama kiirendada programmide rakendamist, ja stiimulid liikmesriikidele, et nad eraldaksid ühtekuuluvuspoliitika vahendeid toetamaks liidu viit strateegilist prioriteetset valdkonda, nimelt konkurentsivõimet strateegiliste tehnoloogiate vallas, kaitset, eluaset, veesüsteemide kerksust ja energiasüsteemi ümberkujundamist, ning investeeringuid oskustesse prioriteetsetes sektorites, olles samal ajal ESF+ programmides jätkuvalt keskendunud kõige haavatavamas olukorras olevatele inimestele.

(23) Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) annab võimaluse investeerida ühte ELi kesksesse strateegilisse prioriteeti ja tugevdada seeläbi ELi konkurentsivõimet. STEP tugineb 11 olemasolevale ELi fondile. Liikmesriigid võivad panustada ka programmi „InvestEU“, et toetada investeeringuid prioriteetsetesse valdkondadesse. Iirimaa võiks neid algatusi optimaalselt ära kasutada elutähtsa tehnoloogia, sealhulgas puhta ja ressursitõhusa tehnoloogia arendamise või tootmise soodustamiseks.

(24) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ning muude ELi vahendite raames käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele peaks Iirimaa tulemuslikult käsitlema allesjäänud probleeme, mis on seotud teadusuuringute ja innovatsiooni, taastuvenergia, energiataristu ja -võrkude, energiatõhususe, kestliku transpordi, veemajanduse, ringmajanduse, sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemetega ning ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööturule kaasamisega.

(25) Tootlikkuse kasvu Iirimaal soodustavad peamiselt hargmaised ettevõtted, samal ajal kui kodumaiste ettevõtete (peamiselt väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad) tootlikkus on väiksem kui ELi ettevõtetel. See rõhutab vajadust suurendada riigi innovatsioonisuutlikkust. Suurenenud geopoliitiline ebakindlus rõhutab vajadust ehitada kiiresti üles vastupidavam ja innovatsioonipõhine sisemajandus. Avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusele on Iirimaal ühed väiksemaid ELis, moodustades vaid 0,2 % SKPst (0,4 % kogurahvatulust*). Teadus- ja arendustegevusse tehtavate avaliku sektori investeeringute suurendamine mitte ainult ei tugevdaks Iirimaa innovatsioonisüsteemi, vaid edendaks ka teaduse tipptaset, suurendaks majanduse vastupidavust ja toetaks pikaajalist kestlikku majanduskasvu. Lisaks antakse märkimisväärne osa valitsuse toetusest ettevõtete teadus- ja arendustegevusele teadus- ja arendustegevuse maksuvähenduse kujul. Kuigi see on oluline vahend erasektori teadus- ja arendustegevuse investeeringute edendamiseks, annaks teadusuuringute ja innovatsiooni otserahastuse suurendamine VKEdele sihipärasemat toetust ja suurendaks nende innovatsioonisuutlikkust ning annaks olulise panuse laiemasse majandusökosüsteemi.

(26) Iirimaa toetub jätkuvalt fossiilsetele energiaallikatele. See sõltuvus kujutab endast märkimisväärset väljakutset vähendada kasvuhoonegaaside koguheidet ja täita jõupingutuste jagamise määruse kohast Iirimaa eesmärki vähendada heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvate sektorite heitkoguseid 2030. aastaks võrreldes 2005. aastaga 42 %. Viimased heiteprognoosid näitavad, et Iirimaa ei ole selle eesmärgi saavutamisel graafikus.

(27) Iirimaa energiasüsteem näitas 2024. aastal jätkuvalt stressimärke, sest jaehinnad olid ELi keskmisest märkimisväärselt kõrgemad. See tähendab, et Iirimaa ettevõtjad ja tarbijad maksavad elektritarbimise eest rohkem, mis omakorda mõjutab tootmiskulusid ja konkurentsivõimet ning seega suutlikkust ettevõtjaid riiki meelitada ja seal hoida. Kuna suured energiakulud võivad olla majanduskasvule otsene takistus, on esmatähtis tegeleda energia jaehindade kuluteguritega. Taastuvenergia, eelkõige meretuuleenergia ulatuslikum kasutuselevõtt võib vähendada elektri jaehindu ja sõltuvust fossiilkütustest, mille turud on volatiilsed. Taastuvate energiaallikate, salvestusrajatiste ja elektrivõrkudesse tehtavate investeeringute planeerimise ja lubade andmise raamistiku lihtsustamine võib aidata veelgi kiirendada ja stimuleerida täiendavaid investeeringuid taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu.

(28) Taastuvate energiaallikate edasisest kasutuselevõtust tuleneva energiakulude vähenemise kasu võimendamiseks on hädavajalik teha suuremaid jõupingutusi elektrisüsteemi paindlikkuse parandamiseks ning võrgu võimsuse ajakohastamiseks ja suurendamiseks, sealhulgas riigisiseseks tugevdamiseks ja piiriülesteks projektideks, et vähendada piiranguid. 2023. aastal tuli võimsuspiirangute tõttu piirata peaaegu kümnendikku tuule- ja päikeseenergiast ning see suundumus on viimastel aastatel süvenenud. See hoiab hinnad kõrgel ja aeglustab üleminekut puhtamatele energiaallikatele. Taastuvenergia eeldatav täiendav kasutuselevõtt, kütte ja transpordi jätkuvast elektrifitseerimisest tulenev elektrinõudluse suurenemine ning andmekeskuste arvu suurenemine seavad elektrisüsteemi veelgi suurema surve alla. See rõhutab vajadust ehitada taristu, et ühendada kasvavad nõudluskeskused taastuvenergia tootmiskohtadega, ning ajakohastada olemasolevat võrgutaristut, et suurendada selle võimsust. Sellega on seotud tarbimiskaja, sealhulgas tarbijate mõjuvõimu suurendamise meetmed, näiteks kodutarbijatele juurdepääsu tagamine dünaamilistele hinnaturgudele, mis võib olla oluline vahend energiasüsteemi paindlikkuse tagamiseks.

([15]) Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames (COM(2025) 123 final).

(29) Elamusektor on Iirimaa kasvuhoonegaaside heite oluline allikas, mille arvele jäi 2023. aastal 9,7 % riigi koguheitest, kusjuures hoonefond on üks ELi kõige süsinikumahukamaid. Energiatõhususe meetmete kiirendamine kogu hoonefondi puhul aitaks saavutada sektori heite ülemmäärad ja tugevdada Iirimaa energiajulgeolekut. Hoonete põhjalik renoveerimine ja vähese heitega tehnoloogiate, sealhulgas kaugkütte kasutuselevõtu laiendamine vähendaks energiahindade kõikumist ning toetaks samal ajal konkurentsivõimet ja keskkonnakestlikkust.

(30) Iirimaa jaoks on suureks väljakutseks majanduskasvust, sealhulgas digitaristu laiendamisest tingitud kasvava energianõudluse tasakaalustamine. Hoolimata märkimisväärsetest edusammudest tehiskeskkonna energiatarbimise vähendamisel, suurenes energia lõpptarbimine 2023. aastal 0,7 %. See tuleneb peamiselt sellest, et teenindussektori hooned nullivad avaliku sektori ja muude erahoonete energiatõhususe parandamisse tehtud investeeringutest tuleneva tõhususe kasvu. Teenindussektori hoonete arvele jääb ligikaudu pool kogu elektrinõudlusest, kusjuures andmekeskuste arvele jäi 2023. aastal 21 % Iirimaa mõõdetud elektrinõudlusest. Kliimaeesmärkide saavutamiseks on vaja toota piisavalt taastuvenergiat, et vältida olemasoleva taastuvenergiavõimsuse monopoliseerumist, ning võtta meetmeid energiatõhususe, asjakohase taristu ja paindlikkuse suurendamiseks.

(31) Kestliku liikuvuse edendamiseks on vaja integreeritud lähenemisviisi, mis käsitleb nii kestlike transpordivõrkude laiendamist kui ka heiteta sõidukite tõhusa laadimistaristu arendamist, tagades võrdse juurdepääsu kõigis piirkondades ja edendades majanduse pikaajalist konkurentsivõimet. Ühistransporditaristu parandamine, sealhulgas elektrifitseeritud raudteevõrgustiku laiendamine, on oluline süsinikuheite vähendamiseks ja majandusliku tõhususe suurendamiseks. Integreeritum transpordivõrk võib leevendada ummikuid linnades, suurendada tööjõu liikuvust ja toetada linnade kestlikku kasvu. Maa- ja linnapiirkondade vahelise ühenduvuse parandamine on oluline ka kaasava majandusarengu jaoks ja tagab, et kõik piirkonnad saavad kasu üleminekust vähese süsinikuheitega majandusele. Iirimaal on üks laadimispunkt 21 sõiduki kohta, s.o märgatavalt vähem kui ELis keskmiselt (üks laadimispunkt seitsme sõiduki kohta); ka piirkondlikud erinevused, eelkõige maapiirkondades, takistavad endiselt heiteta sõidukite kasutuselevõttu.

(32) Tuleb teha rohkem investeeringuid, et kõrvaldada püsivad puudused varustus- ja reoveepuhastussüsteemides, eelkõige linnapiirkondades. Need puudused võivad kahjustada keskkonnanõuete täitmist ja piirata kestliku ja sektoriülese arengu potentsiaali, sealhulgas eluasemesektori ja veest sõltuvate sektorite puhul. Suur lekkemäär (2023. aastal 37 %) on endiselt tublisti üle ELi keskmise (25 %), samas kui mitu olulist reoveepuhastit võiksid paremini toimida. Hoolimata jõupingutustest laiendada katvust ja vähendada puhastamata reovee ärajuhtimist, takistavad vananev taristu ja piiratud puhastusvõimsus jätkuvalt vee kvaliteedi ja keskkonnaeesmärkide saavutamist. Iirimaal esineb kliimamuutuste tõttu sagedamini äärmuslikke ilmastikunähtusi, nagu üleujutused, põuad ja tormid, mis võivad ohustada veevarustusvõrke ja kahjustada taristut. Hoolimata riikliku kohanemisraamistiku alusel välja töötatud valdkondlikest kohanemiskavadest on endiselt oluline tulemuslik ja koordineeritud rakendamine. Viimastel aastatel on peetud arutelusid veehinna kujundamise mehhanismi kasutuselevõtu üle, kuid rakendamine ei ole veel edenenud. Veehinna kujundamise mehhanism, mis võtab paremini arvesse veekasutuse kulusid, võiks edendada stabiilset ja läbipaistvat raamistikku pikaajalisteks investeeringuteks veetaristusse ning samal ajal soodustada ka tõhusamat ja säästvamat tarbimist kõigis sektorites.

(33) Iirimaa jaoks on oluline suurendada investeeringuid ringmajanduse algatustesse, sealhulgas täiustatud jäätmekäitlustaristusse, et liikuda jäätmehierarhias ülespoole, edendada ressursitõhusust ning toetada süsinikuheite vähendamist, konkurentsivõimet ja pikaajalist majanduslikku julgeolekut. Iirimaa tulemused jäävad allapoole ELi ringmajanduse võrdlusaluseid, kusjuures olmejäätmete ringlussevõtu määr oli 2020. aastal 41 % ja materjalide ringkasutuse määr 2023. aastal vaid 2,3 %; mõlemad on märkimisväärselt alla ELi keskmise. On oht, et Iirimaa ei saavuta 2025. aastaks seatud olmejäätmete eesmärki. Keskkonnaeesmärkide saavutamiseks on hinnanguliselt vaja teha investeeringuid ringmajandusse 749 miljonit eurot aastas. Vähendades sõltuvust imporditud toorainetest ja suurendades omamaistest jäätmevoogudest saadavat väärtust, aitab ringmajandus kaasa Iirimaa pikaajalisele majandusjulgeolekule, muutes riigi majanduse kestlikumaks ja vastupidavamaks ülemaailmsete tarneahela häirete ja hindade kõikumise suhtes.

(34) Erakorralises majutuskohas elavate inimeste arv on viimase kolme aasta jooksul märkimisväärselt kasvanud ning jõudnud rekordilisele tasemele (15 000). Praegused kodutuse ennetamise kavad on küll tulemuslikud, kuid ei ole probleemi ulatuse tõttu suutnud seda kasvu peatada. Lisaks on 59 000 leibkonda sotsiaaleluruumide ootejärjekordades ja veel 84 000 leibkonda osaleb muudes üüritoetuskavades. Üürisurvetsoonid on edukalt vähendanud üürihindade inflatsiooni, kuid tõenäoliselt on need aidanud kaasa üüripindadesse tehtavate erainvesteeringute aeglustumisele. Taskukohaste ja sotsiaaleluruumide ehitamine on hoogustumas, kuid ei suuda endiselt täita praegusi vajadusi ja eesmärke, mis on seatud Iirimaa 2021.–2030. aasta kavas kõigile eluaseme tagamiseks. See mõjutab Iirimaa konkurentsivõimet, avaldades survet palkadele ja piirates ettevõtjate, eelkõige VKEde suutlikkust meelitada ligi oskustöölisi. Avalikul sektoril on raskusi piisava töötajate arvu säilitamisel sellistes sektorites nagu haridus, tervishoiuteenused ja ehitus. See rõhutab vajadust jätkata meetmete võtmist, et kõrvaldada elamuehitussektori arengut piiravad tegurid. Nende tegurite hulka kuuluvad sellise toetava taristu puudumine nagu vesi ja kommunaalteenused, maa ebapiisav kättesaadavus, planeerimisega seotud ebakindlus, ebapiisavad rahastamisvõimalused, ehitustöötajate nappus ja kaasaegsete ehitusmeetodite aeglane kasutuselevõtt.

(35) Iirimaa tööturg on jätkuvalt tugev ja töötuse määr madal, kuid endiselt on väljakutseks saavutada kaasav majanduskasv, millest saavad kasu kõik elanikkonnarühmad. On tehtud jõupingutusi sotsiaalse tõrjutuse ja tööhõivetõkete kõrvaldamiseks, kuid traditsiooniliselt alaesindatud rühmade, näiteks puudega inimeste ja üksikvanemate tööhõive määr on jätkuvalt alla ELi keskmise. Seetõttu seisavad nad silmitsi ka ebaproportsionaalselt suure vaesusriskiga. Samal ajal on olulistes sektorites jätkuvalt oskuste nappus ja tööturu vajadustele mittevastavus, mis rõhutab vajadust rohkem kaasata mitteaktiivseid rühmi ja investeerida inimeste oskustesse, et edendada sotsiaalset kaasatust, aidata ebasoodsas olukorras olevatel rühmadel vaesusest välja tulla ja vastata tööturu vajadustele.

(36) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2025. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2025. aasta soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Iirimaal aitavad soovitused 2, 3 ja 4 rakendada 2025. aasta soovituses esitatud esimest euroala soovitust konkurentsivõime kohta, soovitused 4, 5 ja 6 teist euroala soovitust vastupanuvõime kohta ning soovitus 1 kolmandat euroala soovitust makromajandusliku ja finantsstabiilsuse kohta,

SOOVITAB Iirimaal võtta 2025. ja 2026. aastal järgmisi meetmeid.

1. Suurendada kooskõlas Euroopa Ülemkogu 6. märtsi 2025. aasta järeldustega üldisi kaitse- ja julgeolekukulutusi ja üldist kaitsevalmidust, tagades samal ajal võla jätkusuutlikkuse. Tagada, et netokulud vastavad nõukogu poolt 21. jaanuaril 2025 soovitatud kavale. Vähendada riske, mis on seotud Iirimaa maksutulude suure kontsentratsiooniga, sealhulgas laiendades maksubaasi ning vaadates läbi maksukulutuste ulatuse ja mõju. Tegeleda elanikkonna vananemisega seotud kulude eeldatava suurenemisega, muutes tervishoiusüsteemi kulutõhusamaks.

2. Tagada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslik rakendamine, pidades silmas määruses (EL) 2021/241 sätestatud tähtaegu reformide ja investeeringute õigeaegseks lõpuleviimiseks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide (ERF, JTF, ESF+) rakendamist, tuginedes vajaduse korral võimalustele, mida pakub vahehindamine. Kasutada konkurentsivõime parandamiseks optimaalselt ära ELi vahendeid, sealhulgas programmi „InvestEU“ ja Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi võimalusi.

3. Parandada ettevõtluskeskkonda, suurendades avaliku sektori investeeringuid teadus- ja arendustegevusse ning toetades ettevõtete investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, sealhulgas otsesemate rahastamisvahendite kaudu, et parandada kodumaiste ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate tootlikkust.

4. Vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas lihtsustades planeerimis- ja loaraamistikku. Teha täiendavaid jõupingutusi elektrivõrgu paindlikkuse parandamiseks ning võrguvõimsuse ajakohastamiseks ja suurendamiseks, et vähendada piiranguid. Töötada välja ja rakendada tarbimiskaja edendamise strateegia. Rakendada täiendavaid meetmeid era- ja üldkasutatavate hoonete energiatõhususe suurendamiseks, et vähendada energiaarveid ja energiasüsteemi kulusid. Tagada, et suurte energiatarbijate ühendamine elektrivõrku käib käsikäes täiendava taastuvenergia võimsuse ja süsteemi paindlikkusega. Toetada investeeringuid kestlikku transporti, sealhulgas ühistransporti, ja seda tugevdada, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi. Kiirendada heiteta sõidukite avalike laadimispunktide paigaldamist.

5. Suurendada investeeringuid veetaristusse, et parandada vee kvaliteeti ja vähendada lekkeid. Suurendada investeeringuid, et kiirendada üleminekut ringmajandusele. Arendada edasi nii jäätmehierarhia kõrgemate tasemetega seotud jäätmekäitluse taristut kui ka majanduslikke vahendeid, et vältida jäätmeteket ning suurendada korduskasutatud, taastatud ja ringlussevõetud materjalide sisaldust.

6. Suurendada veelgi sotsiaal- ja taskukohaste eluasemete pakkumist. Kõrvaldada elamuehitussektori suutlikkuse piirangud, parandades võimaldavat taristut, maa majandamist ja planeerimist, rahastamistingimusi, tööjõu pakkumist ja tootlikkust. Tugevdada ebasoodsas olukorras olevate rühmade, eelkõige puudega inimeste ja üksikvanemate tööturule lõimimist ja sotsiaalset kaasatust sihipärasema teavitustegevuse ja täiendõppe kaudu.

Brüssel, 8. juuli 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

S. LOSE